TÄHTVERE KUUKIRI

APRILL 2026 NR 4 TASUTA

Tähtvere Elu

Kaasav eelarve ootab taas uusi ideid

Fotol: Sadamaraudtee 2,5 kilomeetri pikkuse lõigu muutmine jalakäija- ja rattasõbralikuks oli üks kaasava eelarve ideid, mis viidi ellu 2022. aastal. Foto autor: Mana Kaasik

Tänavune Tartu kaasava eelarve ideekorje toimub 6.–30. aprillil. Ootame osalema kõiki, kellel on meeles mõlkumas mõni hea idee, kuidas Tartu linnas või Tähtvere piirkonnas elu paremaks teha.

Kaasava eelarve eest rajatavad objektid peavad asuma avalikus ruumis ja olema kõigile kättesaadavad – olgu need siis erinevad sportimis-, puhkamis- ja mängimisalad või hoopis midagi põnevamat, mis avalikku ruumi rikastavad ja õues viibimise meeldivamaks teevad.

Idee esitamine on päris lihtne – selleks tuleks minna aadressile www.tartu.ee/kaasaveelarve, tutvuda sealsete soovituste ja juhistega ning minna edasi Volise keskkonda, mille kaudu ideede esitamine käib. Aga idee võib saata ka meiliga aadressil kaasaveelarve@tartu.ee.

Idee esitamiseks ei ole vaja täita keerukaid taotlusi, vaid lihtsalt oma idee kirja panna ja teele saata. Küll aga ootame, et ideede autorid oleksid hiljem valmis oma ideed rohkem avama ja seda ka kogukonnale tutvustama.

Pärast ideede laekumist hindavad nende teostatavust valdkondade eksperdid. Seejärel toimuvad ideede avalikud arutelud, kus selgub, millised ideed jõuavad lõpphääletusele oktoobris.

Tartu alustas kaasava eelarvega 2013. aastal ja korraldab seda tänavu neljateistkümnendat korda. Praeguseks on kaasava eelarve toel ellu viidud või sel aastal tegemisel 24 ideed.

Vaata lähemalt
www.tartu.ee/kaasaveelarve

Lisainfo:
kaasava eelarve projektijuht
Lilian Lukka
Lilian.lukka@tartu.ee, 516 4592

Rahinge Külakatel sai uue trepi

Rahinge Külakatlas toimetajad unistasid juba mõnda aega külamaja uuest trepist ja nüüd on see unistus teoks saanud.

2011. a. ehitatud puust trepp oli väga väsinud – astmed vajusid astumise all ja muutusid märjaga ohtlikult libedaks.

Eelmisel aastal esitasime kohaliku omaalgatuse programmi sügisvooru toetustaotluse uue trepi ehitamiseks. Detsembris saime taotlusele positiivse vastuse. Märtsis soojade ilmade saabudes ehitas Ehitussõbrad OÜ nädala aja jooksul valmis kaldtee ja käsipuuga uue trepi. Trepi maksumuseks on 4241 eurot, millest 3816 eurot on kohaliku omaalgatuse programmi toetus, kohustusliku 10-protsendilise omaosaluse

maksis Rahinge külaselts.

Rahinge Külakatel on Rahinge külaseltsile kuuluv, endisest katlamajast renoveeritud hoone. Külakatla ruume saab kasutada koolituste, koosolekute, sünnipäevade ja treeningute korraldamiseks.

Majas on kaks ruumi ja köök, saali seintel on treeninguteks sobilikud peeglid. Köögis on külastajate kasutada külmik, pliit praeahjuga, mikrolaineahi ja nõudepesumasin. Laua katmiseks olemas nõud ja serveerimistarvikud. Koosolekute läbiviimiseks on dataprojektor ja pabertahvel. Majas on WiFi.

Mõnusaks ajaveetmiseks on tenniselaud, lauajalgpall jm lauamängud. Planeerides üritust kuni 30 inimesele, jätkub ruumi ka tantsimiseks ja liikumistegevusteks.

Ruume saab broneerida tel 5646 2692 või rahingekylaselts@gmail.com

Kohtumiseni külakatlas!

Külli Pann
Rahinge külaseltsi juhatuse liige

Tiksoja Puidugrupp ASi tunnustati konkursil „Aasta tehas 2026“

Aasta tehase konkursil tunnistati väike- ja keskmise suurusega ettevõtete kategoorias võitjaks mööblitööstus **Tiksoja Puidugrupp AS** ning vastutustundliku tehase tiitli sai joogitootja **A. Le Coq AS**.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse arengu osakonna tööstuse valdkonna juhi Katrin Kase sõnul näitavad konkursi tulemused selgelt, et Tartu on jätkuvalt atraktiivne paik tootmise arendamiseks ja investeeringute tegemiseks. Tema sõnul on tunnustatud ettevõtted teinud järjepidevaid investeeringuid nutikatesse tehnoloogiatesse ja kestlikesse lahendustesse. „See tugevdab nii ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet kui ka piirkonna ja kogu Eesti majanduse vastupidavust laiemalt,“ lisas ta.

Konkursi žürii tõi esile Tiksoja Puidugrupi ulatusliku automatiseerimise, mille tulemusel on viimase kümnendi jooksul robotlahendustega asendatud ligikaudu 80% varasemast käsitööst. A. Le Coqi puhul tunnustati ettevõtte süsteemset lähenemist kestlikkusele, sealhulgas investeeringuid energiatõhususse ja keskkonnamõju vähendamisse.

Aasta tehase konkurss toimus tänavu viiendat korda ning selle korraldas Äripäeva teemaveeb Tööstusuudised.

Mõlemat tunnustatud ettevõtet – Tiksoja Puidugruppi ja A. Le Coqi – saab külastada **Avatud Tehaste Päeva raames 28.–29. mail**, mil tootmisettevõtted üle Eesti avavad oma uksed huvilistele. Sündmus aitab tutvustada kaasaegset tööstust ning toetab inseneride ja tehnoloogiaspetsialistide järelkasvu kujunemist.

Neljalapselised ja suuremad pered vabastatakse lasteaia osalustasust

Volikogu kinnitas määruse, millega vabastatakse nelja ja enama lapsega pered alates käesoleva aasta septembrist lasteaia osalustasu maksmisest.

Muudatus puudutab lapsevanemaid, kes kasvatavad vähemalt nelja alla 20aastast last ning kelle enda ja laste elukoht on rahvastikuregistri andmetel samal aadressil Tartu linnas.

Vabastus hakkab kehtima pere kõigile lasteaias käivatele lastele. Osalustasu vabastuse saamiseks tuleb esitada taotlus Tartu linnaportaalis.

Volikogu otsus puudutab munitsipaallasteaedu ja -hoidusid. Lähiajal on kavas uuendada ka eralastehoidude ja -aedade toetamise korda, et anda samasugune vabastus alates septembrist ka eralasteaedades käivate laste vanematele.

Kehtima jäävad kõik senised lasteaia osalustasu soodustused kahe- ja kolmelapselistele peredele. Pere noorima lasteaias käiva lapse eest tuleb tasuda 81 eurot kuus. Samal ajal lasteaias käiva teise lapse (vanuselt vanema) eest on tasu 40 eurot ja 50 senti. Kui ühest perest käib lasteaias samal ajal kolm last, on vanim laps osalustasust vabastatud.

Aune Rumm

Haage külas tänavale nime andmise eelnõu avalikustamine

Volikogu saatis avalikustamisele eelnõu Haage külas tänavale nime määramiseks. Tegemist on tänavaga, mis rajatakse Piiri talu maaüksuse detailplaneeringu alusel.

Linnavalitsus ja volikogu kultuurikomisjoni toetavad kinnistu omaniku ettepanekut määrata uuele tänavale nimeks **Ojaveere tänav**, kuna planeeringuala külgneb Rahinge ojaga.

Kohanime määramisel kaalutakse tavapäraselt ka aja- või kultuurilooliselt tähtsaid ja paikkonnaga seotud nimesid. Planeeringuala asub endisel Piiri kinnistul, kuid Supilinnas on Piiri tänav juba olemas.

Eelnõu koos asendiplaaniga

Arvamusi saab eelnõu kohta esitada kuni 3. aprillini Tartu kodulehel või e-kirjaga aadressil volikogu@tartu.ee.

Aune Rumm

Kodukohvikute päeva ettevalmistused käivad täie hooga

23. mail toimuvate Ilmatsalu kodukohvikute päeva korraldajatel on käes kiired ajad. Korraldusmeeskonda kuuluvad Eve Tõnisson, Kaisa Martinfeld ja Triinu Vääro (Ettevõtlikud Ilmatsalu Naised – EIN) on lahkelt nõus Tähtvere Elus infot jagama.

Kuidas sel aastal rahva huvi kodukohvikute päeva vastu on?

Huvi on tänavu väga julgustav ja soe. Kui eelmisel aastal oli meil fookuses teha pigem väike, kuid suure südamega kogukonnaüritus, siis sel aastal julgeme juba natuke suuremalt mõelda, aga pühendumine ja kvaliteedi hoidmine on kindlasti esikohal. Tunneme, et kodukohvikute päev on inimestele korda läinud ning see annab ka korraldajatena indu vaadata edasi pisut avarama pilguga.

Eriti rõõmustav on see, et huvi ei piirdu ainult meie oma piirkonnaga. Ka sel aastal ootame osalejaid väljastpoolt ning samuti neid, kelle juured on vana Tähtvere valla aladel, kuid kelle elutee on viinud elama kaugematesse paikadesse. See näitab ilusasti, et side kodukohaga püsib ning kodukohvikute päev loob põhjuse taas kokku tulla.

Samuti on tore näha, et osalejate piirkond laieneb ka geograafiliselt. Näiteks sel aastal on kodukohvik avatud ka Rõhul. Põnevusega ootame, kas ehk leidub tänavu julgeid ja ettevõtlikke osalejaid ka Märja alevikust.

Meie ühenduse EIN (Ettevõtlikud Ilmatsalu Naised) peamine eesmärk ongi endise Tähtvere valla piirkonna kogukonna ühendamine ja koos hoidmine.

Kui palju on registreerunuid?

Registreerimine kestis ametlikult märtsi lõpuni, kuid oleme otsustanud hoida ukse avatuna ka aprillikuu jooksul neile, kes veel kaaluvad, koguvad julgust või soovivad enne infotunnist osa saada. Nii et lõplik osalejate arv on veel kujunemas, aga piire seatud ei ole. Ühisalale (Ilmatsalu lasteaia õuealale) on kõik oodatud müüma või muid tegevusi pakkuma kuni viimase hetkeni.

Küll aga on rõõmustav see, et huvi on elav ning ootame väga, et tänavune osalejate hulk kasvaks võrreldes eelmise aastaga. Meie jaoks ei ole kõige olulisem ainult number, vaid see, et osalejad teeksid oma asja südamega (sellest ka selleaastane hüüdlause „Külad südames!“), looksid omanäolise kohviku ning aitaksid teha sellest päevast tõelise kogukonnapeo. Ootame nii uusi tegijaid kui ka neid, kes on juba varem kaasa löönud.

Kõik huvilised, ka need, kes veel kahtlevad, on väga oodatud registreerima veel ka aprilli jooksul, kirjutades aadressile ilmatsalukohvikud@gmail.com.

Mille vastu praegu kõige rohkem huvi tuntakse?

Praegu tuntakse palju huvi just osalemise praktilise poole vastu: kuidas registreerida, mida kodukohviku pidamine endast kujutab, millised on võimalused neile, kellel endal koduhoovi või sobivat kohta pole, ning kuidas kogu päev üles ehitatud on.

Siinjuures ongi hea välja tuua, et sel aastal tuleb koostöös Ilmatsalu lasteaiaga Lepatriinu ühine müügiala, kus lasteaia pere ootab kõiki soovijaid oma alale müüma. See on hea võimalus neile, kes tahavad kaasa lüüa, kuid vajavad selleks sobivat kohta.

Huvi tuntakse ka infotunni vastu, mille plaanime läbi viia aprilli alguses Ilmatsalu Kogukonnakeskuses. Täpsem info saadetakse kõigile registreerunutele kontaktmeilile ning teised huvilised leiavad selle sotsiaalmeediast @ilmatsalu-kodukohvikud.

Lisaks tuntakse juba praegu huvi ka päeva õhtuse osa vastu, sest pärast kohvikute päeva tuleb kell 19 Ilmatsalu motelli suures baaris kogukonna tantsuõhtu ja disko. Seal võtame päeva kokku, täname osalejaid, viime läbi vahvaid loose, tantsime elava muusika saatel, mida pakub meie enda

Järg 4. lk

kogukonna pillimees Raen Väikene ning sellele järgneb disko, kus kõlavad lemmikhitid kõigile generatsioonidele. Kogu õhtut juhib ja hoiab meeleolu üleval tuntud peojuht ja pulmaisa Vlatz Albrant. Sündmus on kõigile tasuta. Maitseelamuste ja kurguniisutuse eest õhtu jooksul hoolitseb eelmisel aastal osalenud kohvik „Kaisa Maitsepärlid“ aka Kaishi Sushi.

Kas eelmise aastaga võrreldes on ka mingeid muudatusi?

Jaa, sel aastal on mitmeid põnevaid uusi suundi ja mõtteid, mis teevad sündmuse veelgi nähtavamaks ja kaasavamaks. Kindlasti eristub tänavune aasta selle poolest, et panustame senisest enam turundusse ja õhtusesse meelelahutusse. Meie suur rõõm ja tänu kuulub siin Tartu linnale, kes toetab sündmust rahaliste vahenditega, et saaksime rohkem panustada erinevatesse turunduskanalitesse.

Suurematest uutest plaanidest tooksime välja näiteks raadioreklaami koostöös Ring FM-iga ning Terevisiooni külastamise. Soovime, et kodukohvikute päev jõuaks veel rohkemate inimesteni ning kutsuks külla ka neid, kes muidu võib-olla meie piirkonda ei satuks. Meie suurem eesmärk on aga inspireerida teotahtelisi ja ideedest pakatavaid inimesi kõigis kogukondades. Julgustada leidma lahendusi, tulla oma ideedega välja, et sama kandi ettevõtlikud leiaksid üksteist. Tuleb ikka teha ise, mitte oodata, et teised teeksid.

Rõõmu teeb ka see, et koostööpartnerite ja toetajate ring kasvab. Eelmisest aastast jätkub koostöö näiteks Büroomaailmaga, uutest liitujatest saame välja tuua Nordista OÜ. Läbirääkimised käivad ka Grillimaailma, Dimedium AS-i ja teiste tuntud ettevõtetega.

Ootame väga ka meie enda piirkonna ettevõtteid osalema või koostööle, sest selline panus kogukonna heaks ei jää märkamata – see loob usaldust, nähtavust ja austust kodukandis. Omalt poolt saame vastu pakkuda reklaami ning tuntust oma tegevuspiirkonnas. Väga edukaks kujunes näiteks eelmisel aastal 4M Kingiidee sotsiaalmeedia loos nende toodetega ja kinkekotid Tartu Milli poolt meie kodukohvikutele. Kasutust on leidnud ka erinevad sooduskoodid V-Spa, Coop Põlva ning Pakendikeskuse poolt.

Millised on korraldajate poolsed ootused osalejatele?

Kõige rohkem ootame osalejatelt julgust, avatust ja soovi luua midagi südamlikku. Kodukohvikute päev ei ole ainult müük ega toit- see on külalislahkus, kohtumine, kogukonnatunne ja võimalus anda oma panus sellesse, et meie piirkond oleks elav, sõbralik ja kutsuv.

Ootame, et osalejad looksid kohviku oma nägu ja südant järgides. Ei pea olema suur ega uhke, tähtis on siirus, soe vastuvõtt ja soov pakkuda inimestele head emotsiooni. Väga ootame ka neid, kes veel kõhklevad – sageli sünnivad kõige toredamad ettevõtmised just siis, kui otsustatakse lihtsalt esimene samm ära teha.

Samuti ootame, et osalejad tuleksid infotunnile, küsiksid julgelt küsimusi ja kasutaksid võimalust saada vajalikku tuge ning kindlust. Me soovime, et keegi ei jääks kõrvale ainult seetõttu, et ta pole varem osalenud või ei tea, kuidas alustada.

Meie suurim soov on, et 23. mai 2026 kujuneks päevaks, kus koduhoovid, inimesed, maitsed ja lood kokku saavad. Kohvikud on avatud kell 12–17, ning päev kulmineerub õhtul ühise tasuta kogukonnaõhtuga Ilmatsalu motellis.

See on päev, kuhu on oodatud kõik – nii osalejad, külalised, koostööpartnerid kui ka lihtsalt need, kes tahavad osa saada heast energiast ja kogukonna ühisest rõõmust.

Küsitles **Helle Tolmoff**

Tartu Jalgrattakool ootab kursustele

Tartu jalgrattakooli kevadkursused ootavad 10–15aastaseid osalejaid.

Tartu linna jalgrattakooli on oodatud 10–15aastased õpilased, kes soovivad õppida linnaliikluses jalgrattaga liiklema ja soovivad taotleda jalgratturi juhtimisõigust.

Rattakursuse raames toimuvad nii teooriatunnid kui ka sõiduõpe. Teooriatunnid on Õnneleid Liikluskooli ruumides (Riia 22b), praktika Tähtvere õppeplatsil. Sõidupäeval on võimalik ka lapsevanematel osaleda rattakoolitusel, kus lapsevanemad saavad näpunäiteid ja juhiseid, kuidas lapsele liikluses toeks ja eeskujuks olla.

Teooriatunnid kestavad 3 nädalat (6 korda), sõiduõppepäev lepitakse kokku kursuse jooksul.

Jalgrattakooli edukad läbijad saavad endale jalgratta juhtimisõiguse. Juhtimisõigus kajastub liiklusregistri juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide andmebaasis.

Jalgrattakooli kursused 2026. aastal (kell 15.30–17.00 Riia 22b):

- grupp E ja K 6.04–29.04.2026 (koolivaheaja nädalal 13.04 ja 15.04 tunde ei toimu)
- grupp T ja N 21.04–7.05.2026
- grupp E ja K 4.05–20.05.2026
- grupp E ja K 24.08–9.09.2026
- grupp T ja N 8.09–24.09.2026

Koolitajateks on kogenud õpetajad Toivo Õnneleid, Jana Õnneleid ja Karlis Õnneleid. Jalgrattakooli toetab Tartu linn.

Kogu kursuse hind lapse kohta on 30€, ühest perest 2 last kokku 50€.

Lisainfo: Tartu Loodusmaja koduleht

Foto: Hendrik Kuusk

Lapsevanemate pühendumus rikastab laste igapäeva

Ilmatsalu lasteaia Lepatriinu Õnnetriinude rühmas oleme kogenud, kui suur väärtus on nii praeguste kui endiste lapsevanemate aktiivsel kaasatusel rühma ellu. Nende toetus, loovus ja siiras soov panustada lasteaia tegemistesse rikastavad laste päevi ning loovad hetki, mis jäävad kauaks meelde nii lastele kui ka õpetajatele.

Tänavune jõuluaeg pakkus mitmeid südamlikke näiteid lapsevanemate algatusest ja koostöövalmidusest. Ühe pere initsiatiivil valmis kodus eriline jõulukalender, mille iga akna taga ootas lapsi uus lugu. Hommikuringides avanesid need lood suure elevuse saatel – lapsed kuulasid tähelepanelikult, arutlesid kuuldud lugude üle ning elasid kaasa tegelaste seiklustele. Jõulukalender täienes personaalselt iga lapse jaoks loodud tegevusraamatuga, mis pakkus avastamisrõõmu ja võimalust loovaks tegutsemiseks ka väljaspool rühmaruumi.

Kõige liigutavam hetk saabus jõulukalendri viimase akna avamisel, mil iga laps leidis sealt vanema heegeldatud väikese loomakese. See südamlik kingitus kandis endas hoolivust, pühendumust ja siirast soovi lastele rõõmu valmistada – väärtusi, mida on raske sõnadesse panna, kuid mis on lapse arengus hindamatu tähtsusega.

Teine lapsevanem rõõmustas lapsi jõuluhommikul põneva aardejahiga. Seiklus algas rühma ukse juurest, kus lapsi ootas päkapiku kiri, kutsudes neid ühiselt tegutsema. Õuealal tuli läbida mitmeid tegevuspunkte: lugeda luuletust, laulda jõululaulu ja tantsida lõbus päkapikutants. Teekonna lõpus ootas lapsi lõkkeplatsi juures kingitus, mis pani silmad särama ja tekitas ehtsat jõulurõõmu. Mitmed lapsed tunnistasid hiljem, et just see hommik jäi neile selle aasta kõige meeldejäävaimaks jõuluhetkeks.

Lisaks on nii praegused kui endised lapsevanemad olnud aktiivselt kaasatud seoses projektiga “Ametite põnev maailm”, kus on jaganud lastele teadmisi oma ametite kohta. Sellised kohtumised aitavad lastel paremini mõista ümbritsevat maailma ning annavad võimaluse esitada küsimusi.

Eriti suurt elevust tekitas laste seas kohtumine politseinikega. Korrakaitsjad rääkisid lastele oma põnevast tööst ning selgitasid, et nad on meie sõbrad, kes tulevad appi siis, kui abi vajame. Lisaks tutvustasid nad lastele oma igapäevatööd ning rääkisid, kuidas hoolitsevad inimeste turvalisuse eest. Ühiselt meenutati ka hädaabi numbrit 112, mis on nüüd hästi selge nii mõnelgi kaheaastasel, kes oma lasteaiateed alles alustab. Lapsed said uudistada politsei töövahendeid ja riietust ning külalised tõid rühmale kingituseks pehme kallikaru, kes pakub nüüd rühma rahupesas lohutust siis, kui meel on veidi kurb.

Projekti raames külastasid lapsi ka päästjad Tartu päästekomandost, kellelt said lapsed teada, et päästjad aitavad inimesi nii tulekahjude kui ka muude õnnetuste korral. Näiteks tulevad nad appi liiklusõnnetuste või talviste veekogudega seotud ohtlike olukordade puhul.

Päästjad palusid lastel koos vanematega üle kontrollida ka kodused suitsu- ja vinguandurid. Suurt põnevust pakkus päästeauto ja selle varustuse uurimine – lapsed said lähemalt vaadata hiiglaslikke veevoolikuid, õhuballoone, tulekustutit ja erinevaid tööriistu, proovida päästjate kiivreid ning istuda päästeauto kabiinis. Nii mõnedki rühma lastest otsustasid peale kohtumist, et tulevikus saavad neist päästjad.

Loomulikult, soovisid Õnnetriinud rohkem teada saada ka arsti ameti kohta ja näha päris kiirabi autot. Ka siin tuli meile appi rühma lapsevanem, kes

Järg 6. lk

tutvustas lastele kiirabitöötajate igapäevast tööd. Kohtumise käigus tutvusime lähemalt kiirabiautoga. Lapsed sai kuulata oma südamelööke; proovida, mis tunne on lamada kanderaamil; istuda kiirabiauto rooli taga ning uudistada auto sisemust. Õnnetriinud olid julged katsetajad ja aktiivsed küsijad. Lastele pakkus suurt rõõmu ka teadmine, et vabal hetkel, mängivad kiirabiöötajad ajaviiteks lauamänge, täpselt nii nagu meie lasteaias ning nende lemmikute hulka kuuluvad UNO kaardid, mis on meiegi rühmas populaarsed.

Lapsi rõõmustas ka külaskäik meie oma lasteaia kööki, kus kokatädist lapsevanem meile kokkade tööd ja töövahendeid tutvustas. Nii mõnegi lapse silmad olid imestusest suured, kui nägid, kui suurtes pottides meile suppi keedetakse ja milliste hiiglaslike kulpidega toitu segatakse. Lasteaia köök oli elevust täis, kui saime võimaluse ise koka abilised olla ning tervele lasteaiale lõunaks tervislik magustoit valmistada.

Õpetajatena oleme südamest tänulikud lapsevanematele, kes oma aja, ideede ja hoolivusega rikastavad rühma elu ning hindame seda, et ka endised lapsevanemad on nõus lahkelt meie tegemistes kaasa lööma. Just selline koostöö loob tugeva ja toetava kasvukeskkonna, kus laps tunneb end olulise ja hoituna ning kus õppimine ja rõõm käivad käsikäes. Õnnetriinude rühma ühised ettevõtmised on ehe näide sellest, kuidas lapsevanemate ja õpetajate koostöö loob tähenduslikke kogemusi ning tugevdab kogu kogukonna sidusust.

Õnnetriinude õpetajad
Karmen Sõmer
Ann Steinberg

Üle-eestiline loodusvaatluste maraton toimub juuni alguses, kolmas minimaraton 4. maist 5. juunini

Üheksas üle-eestiline loodusvaatluste maraton toimub sel aastal 6.-7. juunil. Vaatlusalade registreerimine ja nendel toimuvate tegevuste jaoks toetuste taotlemine kestab 20. aprillini.

Loodusvaatluste maraton on üle-eestiline harrastusteaduse sündmus, mis toob kokku loodushuvilised ja teadlased. Maratoni käigus panevad inimesed eelnevalt registreeritud vaatlusaladel 24 tunni jooksul kirja nii palju kohatud liike kui võimalik. Avalikel vaatlusaladel saab osaleda ka loodushariduslikel retkedel, kus eksperdid aitavad tuvastada liike ja kirja panna vaatlusi. Lisainfo loodusvaatluste maratoni kohta saab kodulehelt elurikkus.ee/lvm.

„Loodusvaatluste maraton on hea võimalus uurida elurikkuse käekäiku kodukandis, sealhulgas linnasisestel rohealadel, mis võiksid olla olulised loodusliku mitmekesisuse hoidjad," kutsub osalema Loodusloovusfestivali projektijuht Kaarin Hein. „Metsikuma väljanägemisega linnapargid võiksid saavutada parema tulemuse mitmekesisuse mõistes võrreldes hästi hooldatud aladega, aga oleks ju huvitav pärast andmetest järele vaadata, kas kellelgi õnnestus linnas näiteks harilikku siili kohata või hoopis mõni puuk leida."

Kolmas üle-eestiline loodusvaatluse minimaraton leiab aset 4. maist 5. juunini. Loodusvaatluste minimaraton

on üle-eestilise loodusvaatluste maratoni versioon õppeasutustele. Suurim erinevus 24-tunnise üle-eestilise loodusvaatluste maratoniga on see, et õppeasutus saab ise valida, millisel kuupäeval (ajavahemikus 4. mai–5. juuni 2026) vaatlusi teha. Iga kool/klass valib selles ajavahemikus omale sobivaima ööpäeva (24 h), mil vaatlusi teha. Vaatlema ei pea kogu ööpäeva vältel.

Lisainfot saab loodusvaatluste minimaratoni kodulehelt elurikkus.ee/minimaraton.

Loodusvaatluste maraton on pärjatud Eesti Teadusagentuuri teaduse populariseemise auhinnaga aastal 2018 kui parim uus algatus. Üle-eestiline ettevõtmine sai tunnustuse ka Keskkonnaministeeriumi 2018. aasta keskkonnateo konkursil. Loodusvaatluste maratonidel on kokku osalenud ligi 6000 inimest, minimaratonil kahe aastaga 1735 õpilast.

Loodusvaatluste maraton on osa Loodusloovusfestivalist, mida korraldab Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaaed koostöös loodusharidust edendavate asutuste ning vabatahtlikega, kes pakuvad loodushariduslikku sisu läbi tegevuste, mis toimuvad maratonile eelneval ajal või avalikel aladel maratoni toimumise ajal.

Lisateave: Loodusloovusfestival, loodusfestival@ut.ee

Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaaed

Tääkliilia vajab kaitset talviste tuulte ja kevadise ereda päikese eest

Tääkliilia (Yucca) on nime saanud jäikade ogatipuliste lehtede järgi. Tääkliiliad kasvavad looduslikult Põhja-Ameerika kesk- ja lõuna-osas, Kesk-Ameerikas ja Lääne-India saarestikus.

Argikeeles tuntakse meil tääkliiliat jukana või jukapalmina. Botaaniliselt pole jukal palmiga midagi ühist.

Tääkliiliatele on iseloomulik tihe lehtede kodarik varre tipus või maapinna lähedal. Noorematel taimedel kasvab lehti sageli kogu varre ulatuses. Lehed on neil jäigad, nahkjad, pikad ja servast katsudes sageli karedad. Paljude tääkliiliate lehtede tipus on ogateravik või astel, kuid see võib ka puududa. Tääkliilia rippuvad kellukjad õied on valget või kreemkollase tooniga ja paiknevad uhkes suures pöörisõisikus.

Eesti oludes kasvatatakse enim aiataimena kiulist tääkliiliat (Y. filamentosa), kes on üsna talvepidav ja moodustab madalakasvulise puhma. Taim vajab õitsemiseks pikka sooja suve ja tuulte eest varjatud kasvukohta. Oluline on hoolitseda selle eest, et juka ei kannataks liigniiskuse käes. Seepärast sobib taimele aias paremini lõunapoolne nõlv, keldrikatus või spetsiaalselt talle ehitatud küngas, kus on tagatud suurte sadude ajal ja samuti kevadiste suladega kaasneva liigvee äravool.

Kevadel märtsis-aprillis vajab kiuline tääkliilia keskpäevase päikese eest varjutamist ning lumeta või vähese lumega talvel katmist. Talvise katte võib eemaldada alles siis, kui pinnas aias on lõplikult sulanud ja muld tahenenud. Seega kusagil aprilli lõpul või maikuu algul. Kate tuleb eemaldada pilves ilmaga või õhtul, et jukat mitte šokeerida liigjärsu valgusega.

Muld peaks olema õuetaimena kasvatatava tääkliilia jaoks toitainerikas ja sisaldama savi, kuid tääkliiliad lepivad ka liivase kehva pinnasega. Savikama mulla puhul on substraadi hulka kasulik segada kruusa, jämedat liiva ja lehtpuusõe tükke. Teine võimalus on eksootilise välimusega tääkliiliat kasvatada potis või konteineris, mis viiakse talveks jahedasse siseruumi, kus temperatuur langeb vaid mõned pügalad alla nulli.

Juka on ulukitele ebameeldiv, kuid meeldib liblikatele. Juka talub pikemaajalisi kuivaperioode hästi juhul, kui kasvukoht on sobiv. Parim viis paljundamiseks on juurevõsudega või külgharudest tehtud pistikutega kevadel ja suve algul. Suuremat puhmast saab ka jagada.

Ülekastmine ja liigne niiskus pinnases soodustab juurte nakatumist mädanikesse, mis võib taime jaoks lõppeda fataalselt.

Tääkliilia on tundlik ka liiga sagedase või liiga tugeva väetislahusega väetamise suhtes. Üleväetatud taimele moodustuvad leheservadesse korrapäratu kujuga pruunid laigud. Minu nõuanne on, et ilma vajaduseta pole mõtet õue jukat väetada. Kui siiski tundub, et peaks väetama, tasub seda teha pigem väiksema normiga, isegi poole normiga sellest, mida soovitab väetisemüüja.

Tekst ja foto: **Lembit Kaarna**
lillekasvatuse aednik

Nepiklubi tantsuõhtu tõi rõõmsa meele

13. märtsil kogunes Kandiküla koolituskeskusesse vahva seltskond, et veeta koos rõõmus ja hoogne õhtu. Tantsuks mängisid ansambel Irena ja Ivar Hansen ning suurepärase meeleolu eest hoolitses tantsuvaheaegadel pillimees Jimmy.

Kevadel on plaanis korraldada üks kontsert Ilmatsalu piirkonnas, järgmine kogukonnakeskuse tantsuõhtu ootab ees sügisel. Täpsem info ilmub enne sündmusi Tähtvere Elus, Tartu Kultuuriaknas, FB grupis „Tähtvere külad ja alevikud", Ilmatsalu Kogukonnaspetsialisti FB leheküljel ja infostendidel Ilmatsalu piirkonnas.

Kontakt: ulle.ottokar@tartu.ee

TARTU

Väljaandja: Tartu linnavalitsus
Kaastööd ja levi: Lembit Kaarna, OÜ Aiasõber, tel 551 0131, lembit@aiasober.ee
Toimetaja: Helle Tolmoff, tel 529 4297, helle.tolmoff@gmail.com
Küljendus ja trükk: Ecoprint